

**กลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน
ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41**

**Management Strategies of Desirable Learning Resources of Schools
in the Secondary Educational Service Area Office 41**

วินัย หริมเทศ¹ / สุภาพ ผู้รุ่งเรือง² / ประหยัด ภูมิโคกรักษ์³

Winai Rimthed / Suphap Phoorungrueng / Prayad Bhoomkhokrak

¹นักศึกษานิพนธ์เอก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Doctoral Student in Educational Administration Program, Faculty of Education, Nakhon

Ratchasima Rajabhat University

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ที่ปรึกษาหลัก สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Assistant Professor Dr., Main Advisor, Educational Administration Program, Faculty of Education,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University

³ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ที่ปรึกษาร่วม สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

Assistant Professor Dr., Co-Advisor, Educational Administration Program, Faculty of Education,

Nakhon Ratchasima Rajabhat University

Received: January 9, 2021

Revised: April 17, 2021

Accepted: April 27, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และ
ภาวะคุกคามของการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ เพื่อสร้างและประเมินกลยุทธ์
การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 งานวิจัยนี้ เป็นงานวิจัยแบบผสมวิธี กลุ่มตัวอย่าง คือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 จำนวน 54 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งหมด 324 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน จากค่าดัชนีความต้องการจำเป็น วิเคราะห์โอกาสและภาวะคุกคาม และกำหนดกลยุทธ์โดยใช้รูปแบบของ TOWS Matrix และประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์จากผู้ทรงคุณวุฒิ ผลการวิจัยพบว่า

1) การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ มีจุดแข็ง 14 ด้าน จุดอ่อน 20 ด้าน โอกาส 13 ด้าน และภาวะคุกคาม 13 ด้าน 2) กลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ มี 4 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์รอง 19 มาตรการ และ 31 ตัวชี้วัด และ 3) ผลการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งความเหมาะสม มีค่าเฉลี่ย 4.79 ความเป็นไปได้ มีค่าเฉลี่ย 4.79 และความเป็นประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 4.77

คำสำคัญ: แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์, สิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to analyze the strengths, weaknesses, opportunities and threats of the desirable learning resources management, and to create and evaluate the management strategies of desirable learning resources of schools in the secondary educational service area office 41. This research was the mixed methods research. The samples were 54 schools in the secondary educational service area office 41. The 324 informants were school directors, deputy directors of academic department or head of academic department and leaders of the subject. The

statistics for the data analysis were mean and standard deviation. The strengths and weaknesses were analyzed via Priority Need Index (PNI). The analysis of opportunities and threats and the strategies were determined by TOWS matrix techniques, and the appropriateness, feasibility and usefulness of strategies were evaluated by the experts. The findings of this research were found that 1) the management of desirable learning resources consisted of 14 strengths, 20 weaknesses, 13 opportunities and 13 threats. 2) The management strategies of desirable learning resources consisted of four main strategies, 10 secondary strategies, 19 measures and 31 indicators. And 3) the evaluation results of appropriateness, feasibility and usefulness of strategies were overall at the highest level with the mean scores of 4.79 for appropriateness, 4.79 for feasibility, and 4.77 for usefulness.

Keywords: desirable learning resources, things that make the learner learning

บทนำ

การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561) รัฐบาลจะมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยเป้าหมายหลัก 3 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษา เรียนรู้อย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารจัดการศึกษาโดยมีกรอบแนวทางปฏิรูปการศึกษา 4 ประการ คือ การพัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ (Secretariat Council of Education, 2009)

จากสรุปผลการปฏิรูปการศึกษาของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา พบว่า มีปัญหาการดำเนินงานเนื่องจากขาดการพัฒนาเนื้อหาสื่อที่มีคุณภาพ รวมทั้งการเรียนการสอนและการพัฒนาผู้สอน ครูและนักเรียนนำความรู้ด้านเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนและการเรียนรู้ด้วยตนเองน้อย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ทั้งนี้เพื่อให้สถานศึกษาชั้นพื้นฐานสามารถนำกลยุทธ์ที่พัฒนาขึ้นนี้ ไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานและสนองนโยบายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552 - 2561) ที่ผ่านมาและกำลังอยู่ในช่วงรอยต่อของทศวรรษที่สาม พ.ศ. 2562 - 2571 ได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
2. เพื่อสร้างกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41
3. เพื่อประเมินกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหาร

แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี ผลงานวิจัยและแนวปฏิบัติ
ที่เป็นเลิศในการบริหารจัดการสถานศึกษา (Best practices) จากผู้ทรงคุณวุฒิเป็นบุคคล
ที่มีชื่อเสียงที่ได้รับการยกย่องว่ามีแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์
เป็นเลิศ จำนวน 5 คน สร้างแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ และเก็บข้อมูลโดยใช้
แบบสอบถามกับผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือ
หัวหน้าฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 324 คน วิเคราะห์ข้อมูล
หาค่า PNI วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหาร
แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 41

2. สร้างกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากข้อ 1 มากำหนด
เป็นกรอบร่างกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ขอร่างกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้
ที่พึงประสงค์ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จากผู้ทรงคุณวุฒิเป็น
ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน ประเมินความ
เหมาะสม ประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างกลยุทธ์โดย
ผู้อำนวยการ โรงเรียน รองผู้อำนวยการ โรงเรียนฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ
และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 20 คน โดยใช้แบบสอบถามความเหมาะสม
ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของร่างกลยุทธ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย
และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้าน
ความเป็นประโยชน์ ในส่วนข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content
analysis) นำไปปรับปรุงร่างกลยุทธ์ต่อไป

3. ประเมินกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์

สรุปผลการประเมิน และประมวลความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยวิธีการสนทนากลุ่ม (Focus group discussion) จำนวน 12 คน

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 41

1. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน พบว่า ด้านการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มีจุดแข็ง (Strength) 4 ด้าน มีจุดอ่อน (Weakness) 6 ด้าน ด้านการดำเนินงานตามแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มีจุดแข็ง (Strength) 5 ด้าน มีจุดอ่อน (Weakness) 7 ด้าน ด้านการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มีจุดแข็ง (Strength) 3 ด้าน มีจุดอ่อน (Weakness) 5 ด้าน และด้านการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียน มีจุดแข็ง (Strength) 2 ด้าน มีจุดอ่อน (Weakness) 2 ด้าน

2. ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก พบว่า ด้านการเมืองและนโยบายของรัฐบาลเป็นโอกาส (Opportunity) 1 ด้าน เป็นภาวะคุกคาม (Threat) 4 ด้าน ด้านเศรษฐกิจเป็นโอกาส (Opportunity) 2 ด้าน เป็นภาวะคุกคาม (Threat) 4 ด้าน ด้านสังคมเป็นโอกาส (Opportunity) 7 ด้าน เป็นภาวะคุกคาม (Threat) 2 ด้าน และด้านเทคโนโลยีเป็นโอกาส (Opportunity) 3 ด้าน เป็นภาวะคุกคาม (Threat) 3 ด้าน

2. ผลการสร้างกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์รอง 21 มาตรการ 31 ตัวชี้วัด ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

กลยุทธ์หลัก 1 พัฒนาระบบการวางแผนการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 1.1 พัฒนาศักยภาพในการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 3 มาตรการ 4 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาความรู้และความสามารถในการวางแผนระบบการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ โดยเชิญวิทยากรจากหน่วยงานภายนอก ตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ มาตรการที่ 2 จัดให้มีการศึกษาดูงานสถานศึกษาและหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จด้านการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 2.1 ระดับความพึงพอใจของบุคลากรที่ไปศึกษาดูงาน ตัวชี้วัดที่ 2.2 ร้อยละของความสำเร็จของบุคลากรที่นำผลจากการศึกษาดูงานมาวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้ประสบความสำเร็จ มาตรการที่ 3 สร้างแรงจูงใจในการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของบุคลากรให้ประสบความสำเร็จ ตัวชี้วัดที่ 3.1 ร้อยละของบุคลากรที่มีแรงจูงใจในการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 1.2 พัฒนาการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 1 มาตรการ 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 จัดทำระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 1.1 ระดับความเหมาะสมของระบบสารสนเทศเพื่อใช้ในการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 1.3 พัฒนาโครงสร้างของการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ประกอบด้วย 2 มาตรการ 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 กำหนดกรอบโครงสร้างของการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้ชัดเจน ตัวชี้วัดที่ 1.1 ระดับความเหมาะสมของกรอบโครงสร้างของการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 1.2 ร้อยละของความสำเร็จของโครงสร้างของการวางแผน มาตรการที่ 2 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้นำชุมชนในการนำแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในชุมชนไปใช้ในการจัดกิจกรรม

ตัวที่วัดที่ 2.1 ร้อยละของกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จจากการนำแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในชุมชนไปใช้

กลยุทธ์หลัก 2 ส่งเสริมการดำเนินงานตามแผนด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รอง 2.1 ส่งเสริมให้บุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร ประกอบด้วย 4 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 สำรวจและจัดทำข้อมูลทะเบียนแหล่งเรียนรู้ เช่น บุคคลเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมและกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ 1.1 จำนวนแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ มาตรการที่ 2 สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จากบุคคลทั้งในและนอกสถานศึกษา และส่งเสริมการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ภายในสถานศึกษา มาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวที่วัดที่ 2.1 ร้อยละของครูที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จากบุคคลและการจัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งในและนอกสถานศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ 2.2 ระดับคุณภาพของแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่ครูใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มาตรการที่ 3 จัดกิจกรรมพัฒนาครูให้มีการจัดการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ ตัวชี้วัดที่ 3.1 ร้อยละของกิจกรรมที่ครูใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่คุ้มค่าและเกิดประโยชน์ มาตรการที่ 4 สร้างแรงจูงใจให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ประเภทต่างๆ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ 4.1 ระดับของความสำเร็จของครูที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ประเภทต่างๆ มาพัฒนาการเรียนการสอน

กลยุทธ์รอง 2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ประกอบด้วย 2 มาตรการ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์

ชาวบ้านมาใช้ในการเรียนการสอนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของครูที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้แหล่งเรียนรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น และปราชญ์ชาวบ้าน มาตรการที่ 2 จัดทำทะเบียนและสำรวจข้อมูลแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและปราชญ์ชาวบ้านมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ 2.1 ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

กลยุทธ์รอง 2.3 สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ประกอบด้วย 2 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 สร้างเครือข่ายในการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ให้บุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้เห็นความสำคัญในการพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 1.1 ระดับความสามารถของบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่เห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน ตัวชี้วัดที่ 1.2 จำนวนเครือข่ายที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในการจัดการเรียนการสอน มาตรการที่ 2 จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ร่วมกัน ตัวชี้วัดที่ 2.1 สัดส่วนของผู้เข้าร่วมกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 2.2 ร้อยละของบุคลากรที่เข้าร่วมกิจกรรมของแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 2.3 ระดับของความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้

กลยุทธ์รอง 2.4 พัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ สิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วย 1 มาตรการ 2 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 ปรับปรุงภูมิทัศน์และทัศนูปกรณ์ที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้เกิดประสิทธิภาพ สามารถใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ดี ตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีการปรับปรุงมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ตัวชี้วัดที่ 1.2 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บริการแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่ใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่ได้รับการปรับปรุง

กลยุทธ์หลัก 3 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 3.1 พัฒนาความรู้ความสามารถและเจตคติต่อการติดตามและประเมินผลการการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้กับบุคลากร ประกอบด้วย 1 มาตรการ 1 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 พัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของบุคลากรที่มีศักยภาพในการติดตามประเมินผลประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 3.2 ปรับปรุงการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ ประกอบด้วย 3 มาตรการ 5 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 กำหนดให้ทุกกลุ่มงานตามกรอบ โครงสร้างการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จัดการติดตามประเมินผลอย่างเป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 1.1 ร้อยละของกลุ่มงานตามกรอบ โครงสร้างการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 1.2 ระดับความสำเร็จของกลุ่มงานตามกรอบ โครงสร้างการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีการติดตามประเมินผลที่เป็นระบบ มาตรการที่ 2 จัดทำคู่มือและแผนการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีคุณภาพ ตัวชี้วัดที่ 2.1 ระดับคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีคุณภาพ มาตรการที่ 3 จัดทำรายงานการติดตามประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพ ตัวชี้วัดที่ 3.1 ร้อยละของการรายงานการติดตามประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่เป็นระบบ ตัวชี้วัดที่ 3.2 ระดับความสำเร็จการติดตามประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่เป็นระบบ

กลยุทธ์หลัก 4 นำผลการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์รอง 4.1 พัฒนาการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย 2 มาตรการ 3 ตัวชี้วัด ได้แก่ มาตรการที่ 1 จัดทำนโยบายการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้มีการนำผลการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 1.1 ระดับความพึงพอใจของกลุ่มงานที่มีการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 1.2 ระดับความสำเร็จของการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไปพัฒนาคุณภาพการศึกษา มาตรการที่ 2 จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และมีการนำผลการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตัวชี้วัดที่ 2.1 ร้อยละของกิจกรรมที่ประสบความสำเร็จจากการนำผลการประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไปใช้ปฏิบัติ

3. ผลการประเมินกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

ผลการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ระดับความเหมาะสม ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.79 มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 พบว่า ระดับความเป็นไปได้ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.79 ความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

พบว่า ระดับความเป็นประโยชน์ ในภาพรวม มีค่าเฉลี่ย 4.77 ความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภาวะคุกคามของการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

จากการวิจัยที่ค้นพบประเด็นจุดแข็ง จุดอ่อน จากการศึกษาความต้องการจำเป็น และประเด็นโอกาส ภาวะคุกคามจากสังเคราะห์และสรุปบทสัมภาษณ์ เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลหรือวิเคราะห์สถานการณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของ Pholpraseart (2010) ที่ได้อธิบายว่าเป็นการวิเคราะห์เชิงกลยุทธ์ หรือการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งเป็นรากฐานที่สำคัญต่อความสำเร็จในการดำเนินการเชิงกลยุทธ์ในแต่ละองค์กร โดยเฉพาะการวิเคราะห์ SWOT เช่นเดียวกันกับแนวคิดของ Hnaknaen (2012) ที่อธิบายว่า เพื่อศึกษาเป็นข้อมูลสู่การกำหนดกลยุทธ์ การออกแบบและเลือกกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการกำหนดทิศทางขององค์กร จากการวิเคราะห์ทางเลือกด้วยเทคนิคต่างๆ เช่น การประเมินความต้องการจำเป็นการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT Analysis) ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การกำหนดกลยุทธ์ เป็นการพัฒนาแผนปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยจากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกเป็นที่นิยมในการปรับและประยุกต์ใช้ได้กับทุกองค์กร หน่วยงานต่างๆ โดยผู้บริหารจะต้องกำหนดหรือเลือกกลยุทธ์ที่ดีและเหมาะสมที่สุด ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของบริบทขององค์กร และในส่วนของ Wattana (2009) ได้อธิบายกำหนดกลยุทธ์ ทางเลือกว่า นิยมใช้ตารางวิเคราะห์สถานการณ์ในรูปแบบเมทริกซ์ (SWOT matrix) เพื่อกำหนดเป็นกลยุทธ์เชิงรุก (So strategy) กลยุทธ์ป้องกัน (ST strategy) กลยุทธ์เชิงปรับ (Wo strategy) และกลยุทธ์เชิงรับ (WT strategy) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Khunluk (2014) ที่ได้อธิบายการกำหนดกลยุทธ์ทางเลือกว่า เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กรเพื่อค้นหาจุดแข็ง

จุดเด่น จุดด้อยหรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต และใช้ SWOT MATRIX ในการแสวงหากลยุทธ์ คือ สถานการณ์ที่ 1 จุดแข็งกับ โอกาสสถานการณ์นี้เป็นสถานการณ์ที่พึงปรารถนาที่สุด เนื่องจากองค์กรค่อนข้างจะมี หลายอย่าง ดังนั้น ผู้บริหารขององค์กรควรกำหนดกลยุทธ์ในเชิงรุก เพื่อดึงเอาจุดแข็งที่ มีอยู่มาเสริมสร้างและปรับใช้ และฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดมาหาประโยชน์อย่าง เต็มที่ สถานการณ์ที่ 2 จุดแข็งกับอุปสรรค สถานการณ์นี้เกิดขึ้นจากการที่ สภาพแวดล้อมไม่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินงาน แต่ละองค์กรมีข้อได้เปรียบที่เป็น จุดแข็งหลายประการ ดังนั้น แทนที่ องค์กรจะรอนจกระทั้งสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลง ไป ก็สามารที่จะเลือกกลยุทธ์การแตกตัวหรือขยายขอบข่ายกิจการเพื่อใช้ประโยชน์ จากจุดแข็งที่มีสร้างโอกาสในระยะยาวด้านอื่น สถานการณ์ที่ 3 จุดอ่อนกับโอกาส สถานการณ์องค์กรมีโอกาสเป็นข้อได้เปรียบด้านการแข่งขันอยู่หลายประการ แต่ติดอยู่ ตรงที่มีปัญหาอุปสรรคที่เป็นจุดอ่อนอยู่หลายอย่างเช่นกัน ดังนั้น ทางออกคือกลยุทธ์ การพลิกตัว เพื่อจัดหรือแก้ไขจุดอ่อนภายในต่างๆ ให้พร้อมที่จะฉกฉวยโอกาสต่างๆ ที่เปิดให้สถานการณ์ที่ 4 จุดอ่อนกับภัยอุปสรรค เป็นสถานการณ์ที่เลวร้ายที่สุด เนื่องจากองค์กรกำลังเผชิญอยู่กับอุปสรรคจากภายนอกและมีปัญหาจุดอ่อนภายใน หลายประการ ดังนั้น ทางเลือกที่ดีที่สุดคือกลยุทธ์การตั้งรับหรือป้องกันตัว เพื่อ พยายามลด หรือ หลบหลีกภัยอุปสรรคต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ตลอดจนหามาตรการ ที่จะทำให้องค์กรเกิดความสูญเสียที่น้อยที่สุด

2. กลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41

จากผลการวิจัย ได้พัฒนากลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 ประกอบด้วย 4 กลยุทธ์หลัก 10 กลยุทธ์รอง 21 มาตรการ 31 ตัวชี้วัด ดังจะอภิปรายในประเด็นต่อไปนี้

กลยุทธ์หลัก 1 พัฒนาระบบการวางแผนการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 1.1 พัฒนาศักยภาพในการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ ซึ่งกลยุทธ์นี้เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเพราะการวางแผนการดำเนินงานต้องตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย และวิธีการที่เหมาะสมกับบริบทขององค์กรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาถ้ามีข้อมูลที่ครบถ้วน ถูกต้อง ชัดเจน ย่อมทำให้การตัดสินใจในการดำเนินงานมีความเหมาะสม สำหรับการจัดทำแผนที่ดี และมีคุณภาพบุคลากรควรมีความรู้ ทักษะและเจตคติในการวางแผน ควรให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมยอมทำให้การดำเนินการตามแผนไปสู่การปฏิบัติได้ชัดเจนและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์พัฒนาศักยภาพในการวางแผนบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบเพื่อให้ได้แผนที่มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์รอง 1.2 พัฒนาการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม เป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเนื่องจากผู้อำนวยการผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการหรือหัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ครูผู้สอนและบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในการพัฒนาการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพ ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์พัฒนาการจัดทำแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้มีคุณภาพโดยใช้หลักการมีส่วนร่วม พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์รอง 1.3 พัฒนาโครงสร้างของการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเนื่องจากบริบทของแต่ละโรงเรียนต่างกันดังนั้นการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้บรรลุตามเป้าหมายควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและบริบทของชุมชนเพื่อนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์มากที่สุด ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับ

ผลการประเมินกลยุทธ์พัฒนาโครงสร้างของการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับบริบทของชุมชน ที่พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์หลัก 2 ส่งเสริมการดำเนินงานตามแผนด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์รอง 2.1 ส่งเสริมให้บุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเนื่องจากแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์หมายถึง สิ่งต่างๆ ที่อยู่รอบๆ ตัว ในรูปของบุคคล สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ อาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้นและที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ รวมทั้งสถานการณ์ นิทรรศการ และกิจกรรมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นในห้องเรียนหรือนอกห้องเรียนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยทำให้นักเรียนสามารถเรียนรู้ตามหลักสูตรให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนให้ดียิ่งขึ้น ดังนั้นบุคลากรมีหน้าที่บริหารจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ที่มีอยู่ให้เกิดการเรียนรู้และบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตรที่กำหนด ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมให้บุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้บรรลุเป้าหมายของ หลักสูตร ที่พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์รอง 2.2 ส่งเสริมให้บุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเนื่องจากแหล่งเรียนรู้เป็นแหล่งที่มุ่งให้ผู้เรียนรักการเรียนรู้และแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองลักษณะของแหล่งเรียนรู้จึงเป็น การศึกษาตามอัธยาศัย แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต แหล่งปลูกฝังนิสัยรักการอ่าน การศึกษาค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง แหล่งสร้างเสริมประสบการณ์ภาคปฏิบัติและแหล่งสร้างเสริมความรู้ ความคิด วิทยาการและประสบการณ์ โรงเรียนจึงควรจัดสภาพแวดล้อมให้เป็นแหล่งการเรียนรู้อย่างหลากหลาย มีคุณภาพและต้องส่งเสริมให้นักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ให้คุ้มค่า และได้รับประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและ

ภายนอกโรงเรียนให้มากที่สุด ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์ส่งเสริมให้บุคลากรใช้แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ที่พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์รอง 2.3 สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเนื่องจากการเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จะเกี่ยวข้องกับบุคคล สถานที่ ธรรมชาติ หน่วยงาน องค์กร สถานประกอบการ ชุมชนและสิ่งแวดล้อมอื่นๆ มีส่วนร่วมในการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้ประสบความสำเร็จนั้นต้องอาศัยความร่วมมือกันทุกภาคส่วน ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์สนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ที่พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์รอง 2.4 พัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ สิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญเนื่องจากในปัจจุบันสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทต่อการเรียนรู้เป็นอย่างมาก สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและ สิ่งแวดล้อมเป็นแหล่งเรียนรู้ที่มีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอน โดยช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในการเรียนเพิ่มขึ้นเพราะได้เรียนรู้จากสภาพจริง เป็นการเรียนรู้จากการได้ปฏิสัมพันธ์กับแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จนเกิดการรับรู้ การคิด และการกระทำซึ่งจะนำไปสู่การสรุป ทำให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรงที่เป็นรูปธรรม ได้ลงมือปฏิบัติจริงอย่างหลากหลายได้รับประสบการณ์ตรง สรุปความรู้ได้ด้วยตนเอง อันเป็นความรู้ที่คงทนและสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันในสังคมได้ ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์พัฒนาสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ทั้งภายในและภายนอก

สถานศึกษามาใช้ในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ที่พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์หลัก 3 พัฒนาระบบการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

กลยุทธ์รอง 3.1 พัฒนาความรู้ความสามารถและเจตคติต่อการติดตามและประเมินผลการการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้กับบุคลากร เป็นกลยุทธ์ที่สามารถนำมาใช้แก้ไขเนื่องจากการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์จะประสบความสำเร็จโดยมีการพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติในการติดตามและประเมินผลการดำเนินการด้านแหล่งเรียนรู้ที่ทำให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องที่มีสมรรถนะในการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์เพิ่มขึ้น การตรวจประเมินที่มีค่าร้อยละสูงที่สุดที่พบคือ สถานศึกษามีการกำหนดให้ผู้รับผิดชอบแหล่งเรียนรู้ประเมินการดำเนินงานที่รับผิดชอบเป็นไปตามบริบทของสถานศึกษาแต่ละแห่งและสถานศึกษามีการจัดทำเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการติดตามและประเมินผลในภาพรวมของสถานศึกษา กลยุทธ์นี้สามารถช่วยแก้ปัญหาที่เป็นจุดอ่อนดังต่อไปนี้ได้เป็นอย่างดี 1) ขาดบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ และ 2) ขาดการพัฒนาศักยภาพผู้ประเมินและบุคลากรให้มีความสามารถในการติดตามประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์พัฒนาความรู้ความสามารถและเจตคติต่อการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ให้กับบุคลากร ที่พบว่า ทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และการใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์รอง 3.2 ปรับปรุงการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ โดยการพัฒนากลยุทธ์นั้นจำเป็นต้องมีการติดตามและประเมินผลการดำเนินงานบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ กลยุทธ์นี้สามารถช่วยแก้ปัญหาที่เป็นจุดอ่อนดังต่อไปนี้ได้เป็นอย่างดี 1) ขาดการจัดระบบการเก็บข้อมูล

เพื่อตรวจสอบผลการประเมินการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์มีประสิทธิภาพ
2) ขาดการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ
และเชื่อถือได้ และ 3) ขาดผู้บริหารให้ความสำคัญเกี่ยวกับการติดตามและประเมินผล
การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผล
การประเมินกลยุทธ์ปรับปรุงการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่
พึงประสงค์อย่างเป็นระบบ ที่พบว่า ทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
การใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

กลยุทธ์หลัก 4 นำผลการติดตามและประเมินผลไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา
การดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์รอง 4.1 พัฒนาการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหาร
แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งกลยุทธ์ข้อนี้เป็น
กลยุทธ์ที่สำคัญ ซึ่งความสำคัญของกลยุทธ์ข้อนี้สอดคล้องกับผลการประเมินกลยุทธ์
พัฒนาการนำผลการติดตามและประเมินผลการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ไปใช้
ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่พบว่าทั้งในด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และ
การใช้ประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรนำกลยุทธ์ มาตรการและตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้น นำไปใช้กำหนด
เป็นโครงการหรือกิจกรรมและวิธีการต่างๆ สู่การปฏิบัติและเกิดการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
ที่พึงประสงค์อย่างต่อเนื่องและเป็นรูปธรรมตามบริบทของโรงเรียน

1.2 โรงเรียนที่มีบริบทคล้ายคลึงกัน สามารถนำผลการวิจัยไปปรับใช้ซึ่ง
โรงเรียนนั้นควรมีการวิเคราะห์แวดล้อมและพิจารณากลยุทธ์ทางเลือกสู่การพัฒนา
แหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ในการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ในระดับและสังกัดอื่นๆ เพื่อศึกษาความแตกต่างและเปรียบเทียบแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อติดตามและประเมินผลการนำกลยุทธ์การบริหารแหล่งเรียนรู้ที่พึงประสงค์ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 41 สู่การปฏิบัติจริง

References

- Hnaknaen, N. (2012). *Development of strategies for leadership development of graduate education students 2012 - 2021*. Doctor of Education Thesis Higher Education Program, Faculty of Education, Chulalongkorn University. [in Thai]
- Khunluk, K. (2014). *Using SWOT MATRIX in your quest for strategy*. Retrieved on 16 January 20 from http://www.ph.ksu.ac.th/manage/sub_file/vHo6xGaNYT420140907-120321.pptx [in Thai]
- Pholpraseart, V. (2010). *Strategic management concepts*. Retrieved on 15 January 2020 from <http://www.stou.ac.th/Schools/Shs/upload/> [in Thai]
- Secretariat Council of Education. (2009). *Report on the implementation of decentralization of education administration and management into educational districts and schools*. Fiscal year 2008. Bangkok: Ploen Studio. [in Thai]

Wattana, D. (2009). *Handbook of strategic planning for government agencies*.

Retrieved on 20 January 20 from <http://www.ops.moc.go.th/pcni/strategie%20manual.htm> [in Thai]

Authors

Mr. Winai Rimthed

Doctoral Student in Educationnal Administration Program,
Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University
213 Moo 4, Banbung Sub-district, Muang Phichit District,
Phichit 66000

Tel.: 089-436-8049 E-mail : chumgai3436@gmail.com

Asst. Prof. Dr. Suphap Phoorungrueng

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Muang District, Nakhon Ratchasima Province 30000
Tel.: 082-847-4298

Asst. Prof. Dr. Prayad Bhoomkhokrak

Faculty of Education, Nakhon Ratchasima Rajabhat University
Muang District, Nakhon Ratchasima Province 30000
Tel.: 081-966-7596